Radomer-Kielcer Leben № 44 (284) „Nal. poczt. uiszczono ryczałtem" [illegible] 10 זייטן VI-טער יאהרגאנג

Radom Piątek 15 Listopada 1929

ראדאם, פרייטאג י"ב מרחשון תר"ץ

פרייז 25 גראשען.

Redakcja i Admistracja
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אנאנסען פרייזן
איין מילימעטער שורה: פאר'ן טעקסט 40 גר.
" " " אין " 60 "
" " " נאכ'ן " 25 "
די ערשטע און לעצטע זייט ענטהאלטען 8 קרעלטען
" אין טעקסט 4

ראדאמער-קעלצער לעבען

UDZIAŁOWA
Spółdzielnia Kredytowa
w RADOMIU, LUBELSKA № 11
w Podwórzu (Sklep [illegible]towy).

מאכט בעקאנט, אז עס ווערט אנגענומען **איינקאסעס**
אויף מינימאלע פרייזען
אויף אלע שטעדט פון פוילען.
מ'גיט ארויס אוואנסען אויף בעקוועמע בעדינגונגען,
פראכטען, דיסקאנטעס און הלוואות.
אלע איינקאסעס ווערען אויסגעצאהלט דעם זעלבען טאג פון איינפליסען.

BUCHALTER
BILANSISTA,
pierwszorzędne referencje, wieloletnia praktyka
poszukuje posadę
ew. godziny, prace bilansowe.
Oferty do Redakcji Sub „Buchalter".

אין דעם ניי-געעפענטען רענטגענאלאגישן קאבינעט
פון ד"ר מעד. ס. קארמאן
ראדאם, לובעלסקא 25
ווערען טעגליך געמאכט פון 9 ביז 11 און פון 5 ביז 7
אינערליכע פאטאגראפישע אויפנאהמען
און דורכלייכטונגען.

Dr. med.
I. KLEINBERGER
spec. chorób uszu, nosa i gardła
przeprowadził się
na ul. Długą Nr. 26, Telef. 107.

Wyrazy głębokiego współczucia koledze
IZAKOWI FURMANOWI
z powodu przedwczesnej śmierci nieodżałowanego brata
NYSONA
Matylda, Andzia, Bela, Artur, Dawid,
Jakób, Rubin, Heniek, Chazkiel.

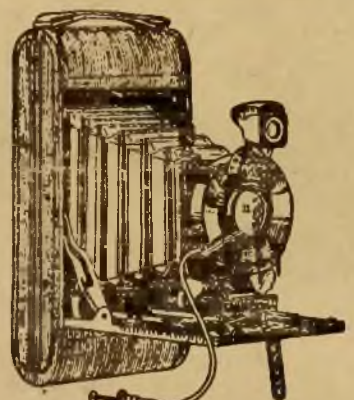
לך לך
(זעט רש"י) לטובתך ולהנאתך
פאטער!
האסט זיך א מאהל ערנסט בעטראכט איבער א תכלית פאר דיין זוהן? נישט אבריישענדיג איהם פון דער לעהרע, לענקענדיג זיין אויפמערקזאמקייט אויף דעם אנשטענדיגסטען אופן פון פרייער צייט-פערטרייב דורך ענטוויקלען זיין פיין-געפיהל פאר קונסט—האסטו די מעגליכקייט גלייכצייטיג איהם צו לערנען א פראפעסיע, וועלכע גיעט פרנסה בשפע אויף דער גאנצער וועלט.
אויסלערנען זיך פאטאגראפירען שטעלט מיט זיך נישט פאר קיין שום שוועריגקייטען בפרט ווען איין
פאטא-אפאראט בעקומט מען פון 30 זל. אן
די בעסטע פאכמענישע אנווייזונגען צו יעדער צייט. פראספעקטען בחנם ביי
A. FINKELSTEIN przybory fotograficzne :—: i dentystyczne :—:
RADOM Lubelska 11 (mieszkanie Lubelska 14).

WARSZAWSKA PRACOWNIA
GORSETÓW
Pasów Higienicznych męskich i damskich
אויף פערשידענע קראנקהייטען, אויף לעבער, נירען און ארגאנגעלאזענע נירען, קאטאר-קישעק, פוטעביקלינעס, שליעפע-קישעק און אנ'אויסוואהל פון פערשידענע גומענע זאקען.
oraz BIUSTHALTERÓW
najnowszych fasonów
pod firmą „RÓŻA"
w KIELCACH
Rynek Nr. 9.

די פערטיידיגונג פון די דעלעגאטען פון ראדאמער סוחרים-פעראיין.

אונפערציהליכער סאבאטאזש.

בערך מיט א האלב יאהר צוריק ווען מ'האט אינז סוחרים צוגעשיקט די נאקאזען אויף אבראטאווע פאר 1928 יאהר איז, ווי בעוואוסט, געוואָרען נישט פוי-גלדיג אויפ'ן הארצען, און ווירקליך איז עס קיין וואונדער נישט. מ'האט געשאצט אימזאצען אהן א ווייט בעגרינ-דעטע יזיעה וועגען דער פאקטישער זאך-לאגע ביי דעם, אדער יענעם סוחר.

אונזער פעראיין האט דאן ענטווי-קעלט א שטארקע פעראינטערעסירונג מיט די בע'עוולה'טע. מ'איז זאפארט צוגעטרעטען צוזאמענצושטעלען די בע'עוולה'טע-ליסטעס. אונזערע פארשטע-הער און די סעקציעס האבען ענערגיש און ערנסט געארבייט ביים צוזאמענ-שטעלען די ליסטעס. אונזערע סוחרים-פיהרער האבען דאן אבגעהאלטען לאנ-גע קאנפערענצען מיט'ן פוילישען סוחרים-פעראיין, און דאכט זיך, אז די ארבייט האט געזאלט און געדארפט ווע-רען דורכגעפיהרט ווי אמבעסטען. אין דער זעלבע צייט געדענק איך האט זיך אנגעהויבען א פעראינטערעסירונג מיט'ן פעראיין מצד זיינע אבגעשטא-נענסטע מיטגלידער, וועלכע האבען דאן אווי דאפערדיג בייגעטראגען דעם מיט-גליעד'ס אבצאהל זייענדיג זיכער, אז זייער זאך וועט ווערען ענערגיש פער-טיידיגט, אז עס וועט געהעריג געזאגט ווערען וועגען א ענטשפרעכענדער פער-טיידיגונג'ס-אקציע פאר די בע'עוולה'טע וועלכע, ווי געזאגט, ווארטען שוין דע-רויף א האלב יאהר, בכליון עניים.

איך זעלבסט דערוויסענדיג זיך, אז די מעג זאלען בעטראכט ווערען א רייהע רעקורסען האב איך זיך בעדשמענ-דיגט מיט'ן פרעזעס אדלער, וועלכער האט מיר פערשפראכען די זאך צוהווי-טען און דאס נויטיגע צו בעזאָרגען.

איך דערוויס זיך אבער לייִדער, אז ביים בעטראכטען די רעקורסען פאריגע וואך איז מצד דעם סוחרים-פעראיין קיינער נישט געוועזען פערטרעטען. עס איז, אלזא, געשעהען א פאקט, וועלכער אין זיינע קאנסעקווענצען קען ווערם זיין א סכנה פאר סוחרים און נאכמעהר איז עס א שאנדע פאר אונזער סוחרים-קאלעקטיוו, וועלכעס גרעסטע, און איך זאג היכטיגסטע, אויפגאבע איז צו שטעהן אויף דער וואך פון די סוחרים-אינטערעסען און ווי באלד עס געשעהט א פאקט אזעלכער, ווערענד דעם בע-טראכטען רעקורסען זענען אנוועזענד פערטרעטער פון אנדערע קערפערשאפ-טען, דערונטער צ. ב. האנדוועדקער אין אונזערע פערטרעטער, געוועהלטע און נאמינירטע, זיצען זיך רוהיג אין דערהיים, הייסט דאס וועניגסטענס, ווען איך וועל מיך איידעל אויסדריקען, אהנ-פערגעבליכער סאבאטאזש. איך זאג נישט געגוי נאך וועמענס שולד עס איז, ווייל די זאך פאדערט אנ'אויפקלערונג, נאר די גערעכטע אויפרעגונג פון א רייהע אינטערעסאנטען לאזט מיך נישט רוהען איך זאל אויף אזא שריי-ענדע עולה נישט רעאגירען. איך פא-דער אלזא פון די בעטרעכענדע פאק-טארען א אויפקלערונג, אנדערש וועט זיך נישט איינער א פרעג טהון: למה זה...

מיר שטעהען פאר א אלגעמיינער פערזאמלונג אין סוחרים-פעראיין און אויף אזא ערנסטע פראגע דארפען מיר זיין גרייט אויפריכטיג צו ענטפערען.

אברהם פינקעלשטיין

ראדאם.

ZAWIADOMIENIE.

Zawiadamiamy naszą Szanowną Klijentelę za wzorem lat ubiegłych, że

SKŁAD APTECZNY

F. Łagodzińskiego

w RADOMIU, Plac 3 Maja Nr. 1.

Na nadchodzący sezon jesienny został obficie zaopatrzony w wielki wybór

Perfumerji i Kosmetyków

Specjalnie polecamy bogato zaopatrzony dział

Środków Technicznych.

טאג-בוך פון א ראדאמער זעלבסטמערדער.

3.

איך האב חתונה מיט'ן ראדאמער מיידעל און מיר דאכט זיך, או כ'בין גליקליך.

מיין ליבע-אטאק האט אנגעהאלטען שענע וואכען. טאג-טעגליך זענען צו מיר געגאנגען צוויי דאקטוירים. ס'האט געקאסט גענוג מיה, ביז מ'האט מיך פון בעט אויפגעשטעלט. דערנאך זע-נען מיינע נערווען געווען אזוי אב-געשוואכט, אז כ'האב בעקומען א ווי-דער-געפיהל צום גאנצען ארומיגען לעבען. ס'האט מיך קיין שום זאך נים אינטערעסירט. כ'האב זיך צו אלעם בעצויגען גלייכגילטיג און קאלט. אין שטוב האט מען דאס בעמערקט און אלעמען איז בעפאלען א שרעק איך זאל נישט אריינפאלען אין א מרה-שחורה. מ'איז מיט מיר געפאהרען קיין ווארשא צו די גרעסטע פראפעסארען-פראפעסארען, וועלכע האבען קאנסטא-טירט א שטארקע נערווען-ערשיטערונג און זיי האבען געראטען מ'זאל מיך צושיקען, מונטער מאכען און אויפ-וועקען צום לעבען. מיין מוטער איז מיט מיר געווען אין ווארשא וואכען-לאנג, געגאנגען מיט מיר אין אלע טע-אטער'ס, צירקען, קאנצערטען און פער-ויילונגען. איך בין ביסלעכווייז געקו-מען צו זיך, וואס אמאהל האב איך זיך דערפיהלט שטארקער, געזונדטער און ווילענס-קרעפטיגער. מיין לעבענס-לוסט האט זיך אין מיר צוריק אויפגע-וואכט. כ'האב זיך אליין געשטאוקט צו פערגעסען אן רבקה'לען. דאס איז מיר נישט לייכט אנגעקומען. די בענקשאפט צו איהר האט גענאגט מיין הארץ. כ'האב אבער פערשטאנען, אז ס'איז פערפאלען. געווען מאמענטען, וואס מיר איז איינגעפאלען א משונה'דיגער געדאנק צו שיקען מענטשען צו רבקה'-לע, ר' לייב'ס טאכטער, זי זאל אבלא-זען דעם שידוך מיט'ן פרעמדען חתן און זי זאל חתונה האבען מיט מיר. איך האט שוין געהאט אפילו בעשלא-סען דאס צו טהון. אבער איך בין אין מיטען קראנק געווארען און דירך דער צייט, וואס איך בין געווען אין ווער-שא האט רבקה'לע דערווייל חתונה געהאט מיט יענעם התן און איך בין שוין געווען געצווינגען צו רעזיגנירען פון דעם גאנצען פלאן.

אין מיר האבען זיך דאן אנגעהוי-בען וועקען ליבע-געפיהלען צום ראדאמער מיידעל. איך האב מיר אנגע-הויבען איינרעדען, אז דער ראדאמער שידוך איז טאקי פאסיג פאר מיר; אז דאס מיידעל איז וואויל און שעהן אין, אז דאס וואס מיר האט זיך בשעת דאס זעהונג אויסגעדאכטען, אז זי איז צו-גרויס און צו-שטאלץ פאר מיר — איז נישט מעהר ווי אנ'איינרעדעניש. מיט איין ווארט, כ'האב אנגעהויבען מסכים זיין מיט'ן ראדאמער שידוך און כ'האב פשוט געגעבען מיין מוטער אנצוהערע-נישען, אז מ'זאל פערענדיגען מיט'ן ראדאמער שידוך.

ווייזט אויס, אז ס'איז געווען א בע-שערטער זיווג. אלע אימשטענדען האבען זיך גענומען אזוי ענטוויקלען, ווי כ'האב אליין געוואלט. ווען איך בין צוריקגעקומען מיט מיין מוטער פון ווארשא, האט מיר מיין פאטער געגע-בען צו וויסען, אז די שדכנים טרעטען נישט אן גאנצע טעג אין, אז זיי זע-נען בפירוש געשיקט פון די ראדאמער מחותנים, זיי זאלען גומר זיין דעם שידוך. פאר וואס די ראדאמער מחו-תנים האבען לעצטענס גענומען אזוי צו יאגען, נאכדעם, ווי א שעהנע פאר הדשים איז פולשטענדיג שטיל געווען אין פון ראדאם. האט מען קיין ווארט ענטפער נישט געשריבען — די סבה דערפון, ווי מען האט איבערגעגעבען, האט געזאלט זיין, וואס די געשעפטען פון די ראדאמער רייכע מחותנים האבען אנגעהויבען געהן בארג-אראב זינט יענעם טאג, וואס זיי זענען צוריקגע-קומען פון דעמבלין נאכ'ן זעהונג. די ראדאמער האבען די סבה פון זייער עקאנאמישער ירידה געזוכט דערין, וואס זיי האבען גורם געווען דעם חתן, ס'הייסט מיך, א בזיון. אט דאס זאל זיין אנ'עונש נאר די בושה, וואס זיי האבען פערשאפט מיינע עלטערן מיט'ן

א פאלק'ס=שולע אין ראדאם. *)

די פאלק'ס-שולע פראגע אין ראדאם
איז אזוי לאנג אקטועל צייט מ'האט
אנגעהויבען רעדען וועגען וואהלען צו
דער איצטיגער קהלה. די האנדווער-
קער דאזארעס האבען געווארפען די
לאזונג „מיר ווילען א אידישע פאלק'ס-
שול". די ציוניסטען האבען וויניגער
זיך אייגעריסען וועגען דעם, אבער
פארט עפעס דערמאנט. יאהרען זענען
שוין פון דאמאלס אן פערגאנגען און
קיין פאלק'ס-שולע אין ראדאם זעהט
מען נישט. פון צייט צו צייט האט זיך
יא געלאזט הערען, אז די שול-פראגע
ווערט בעריהרט אויף די זיצונגען אין
קהלה. די האנדווערקער דאזארעס האַ-
בען בעשולדיגט די ציוניסטען. אז זיי
העלפען נישט מיט די פראגע זאל ווע-
רען געלעזען, פערקעהרט, די ציוניסטען
גייען האנד ביי האנד מיט דער ארטאָ-
דאקסיע. דאס אלץ וויל איך נישט
דערמאנען בפרטיות. דאס שמעקט מיט
דיפלאמאטיע.. נאך וואס זאל איך זיין
דער פוסק צי ציוניסטען זענען בעגאַ-
נגען א עולה לגבי דער שאפונג פון א
פאלק'ס-שולע אין ראדאם, אדער נישט,
ובפרט די פראגע האט אנגענומען א
גאנץ אנדערע ווענדונג.

די ווענדונג צום גינסטיגען איז גע-
שעהן מיט א קארג יאהר צוריק. נאך
א פערשטארבענער פרוי האט די קהלה
פערלאנגט אכט טויזענד זל., די יור-
שים האבען מסכים געווען צו געבען
די סומע נור בתנאי דאס זאל ווערען
פערווענדעט צו דער פאלק'ס-שול. צו-
ליב דעם זעלבען איז ענטשטאנען
שטארקע חילוקי דעות צווישען קהלה-
פרעזעס ה' קעניגסבערג מיט איינעם
פון די יורשים—אגב איינער פון די אנ-
געזעהענע ציוניסטישע דאזארעס.—דער
קהלה פרעזעס האט רעזיגנירט פון זיין
אמט. אזוי ווייט איז דערגאנגען, אז
דאס געלד—ווארשיינליך וועקסלען—איז
געווארען איינגעלעגט ביי א פערטרוי-
אונג'ס מענש, וועלכער ברויכט דאס
געלד איבערגעבען די איניציאטארען
פון דער פאלק'ס שולע. צוגעקומען איז
אויך דאס, וואס די גמינע האט אין
בורזשעט אריינגעשטעלט נאך זיבען
טויזענד זל. ד. ה. צוזאמען קאן די
שולע שוין האבען צו דיספאזיציע פופ-
צעהן טויזענד זל. וויכטיג איז אויך
דער פרט וואס דער ציוניסטישער דאַ-
זאר. דער יורש פון דער פערשטאר-
בענער פרוי האט ארויסגעוויזען א פאַ-
זיטיווען ווילען, אז די שולע זאל קאנען
ענדליך ווערען געשאפען.

שוין באלד א יאהר פערגאנגען. דאס
אנפאנג שול-יאהר די פעריען איז שוין
פערביי און מ'זעהט נישט קיין שולע
און מ'הערט נישט, זאגאר אז די שולע
זאל ווערען געשאפען. בכלל די פראגע
וועגען אידישע פאלק'ס-שולען איז
היינט זעהר אקטועל, די אידישע פרע-
סע פיהרט א לעבהאפטע דעבאטע אין
צוזאמענהאנג מיט דער „היינט"-קאמ-
פאניע געגען „ציש"א" אין ראדאם
הערשט א טויט-שטילקייט וועגען דעם.
די פראגע האט מיך זעהר פערא-נטע-
רעסירט און כ'האב פערשטאנען, אז
דער לידער פון די האנדווערקער דאַ-
זארעס, ה' שמואל איידעלבוים, דער
וועלכער פון מתחילת אן איז [illegible]
קער פון דער שול-פראגע [illegible]
וועגען דעם קלאר מאכען. פון גע-
שפרעך האב איך געקאנט ארויסדרינגען
אז די סיבה איז וואס די איינגעלעגטע
אכט טויזענד זל. ווערען נישט איבער-
געגעבען און וועלכעס איז נויטיג ביים
בעזארגען א געהעריגען לאקאל. ער
שטעלט ווייטער זיין ספק אין דעם ווי-
לען פון ציוניסטישע דאזארעס, אז די
שולע זאל ווערען געשאפען א. ד. גל.
אבער איך האב איינגעזעהן, אז גיכער
איז נויטיג א אויסערליכער שטויס, אז
ס'זאל זיין א געשעהענער פאקט. דינ-
גען א לאקאל ברויך אריינשלעפען
כמעט די גאנצע סומע, וועלכעס וועט
בעדראהען די ווייטערע עגזיסטענץ פון
דער שולע. די סיבה בעזיישיגען ווי
אויך דאס גלייכגילטיגקייט פון א טייל
דאזארעס האב איך איינגעזעהן קאן
געשעהן, ווען מ'זאל שטייען פאר א
געשעהענעם פאקט און אז א לאקאל
זאל קאנען צו דעם צוועק געשאפען
געשאפען ווערען אהן מאטעריעלע קאס-
טען. וועט א לאקאל זיין וועט די
קהלה מוזען ארויסווייזען א געהעריגען
אינטערעס און דאס געלד אויף דעם
צוועק וועט מוזען ווערען איבערגעגע-
בען. אויב דאס טאקי ד. ה. צו האבען
א לאקאל קאן ווירקען, אז א שולע זאל
ווערען געשאפען. זעה איך א אויס-
וועג:

כ'וויל זיך בעווארענען כדי מ'זאל
נישט וועלען מיינען, אז כ'בין אויסען
צו יעלען אנגדייטען א געזעלשאפטלי-
כע אינסטיטוציע, וועלכע עגזיסטירט
טאקי ביז היינט, און לויט מיין מיינונג
קאן זי ווערען ליקווידירט און דער
לאקאל ווי אויך די אינוועסטיציעס זאל
ווערען איבערגעגעבען דער פאלק'ס-שול
כ'מערק אן, אז דאס איז מיין פריוואַ-
טער מיינונג, וועלכער ברויכט ווערען
בעטראכט צו כ'בין געדעכט, מעגליך
אז כ'האב א טעות און מאך זאגאר
א פעהלער, ווייל מ'טאר נישט אפילו
ארויסברענגען דעם מינדסטען געדאנק
וועגען ליקווידירען א אינסטיטוציע,
וועלכע איז נישט אזוי לייכט צו שאַ-
פען. זאל דאס אבשאצען די עפענטלי-

---

*) מיר דריקען דאס ארטיקעל אלס א
פראיעקט פון איינעם פון אונזערע לע-
זער. ס'וואלט זעהר וואונשענסווערטה
געווען, אז די מעהר בעוואוסטזיניגע
לעזער, וועלכע האבען א פאזיטיווע בע-
ציהונג צו א יודישער פאלק'ס-שולע
זאלען זיך רעגען דעם אנגעבערקטען
פראיעקט ארויסזאגען, אדער אויפגעבען
אנדערע פראיעקטען אלס מעהר רעאלי-
זירבארע פלענער.
רעד.

מכלומר שטען אויפרייר. אז די טאכטער
זייערער, ס'הייסט די כלה פערלאנגט
דער חתן זאל קומען קיין ראדאם. דאַ-
גע:ען זענען די געשעפטען פון מיין
פאטער געוואקסען און זיינע עשירות
איז געווארען גרעסער פון טאג-צו-טאג.
אויסער דעם איז צוזאמען מיט דער
ירידה פון די ראדאמער אויך געפאלען
זייער שטאלץ. זייער אספיראציעס צו
טוהן מיט זייער טאכטער א שידוך פון
גרויסען עדעל זענען שוואכער געוואַ-
רען. די וועלט האט געוויסט, אז די
ראדאמער זענען שטארק פערבאנטערט
און זייערע ריזען-געשעפטען זינקען אלץ
טיפער און איבער דעם איז געפאלען
דער חשק ביי די לאנד'ס-שדכנים, וועל-
כע האבען פערשטאנען, אז וויבאלד
ס'איז נישטא קיין געלד, איז אויס
יחוס און זיי האבען אויסגעהערט צו
פערקעהרען ווי פריהער אין הויז פון
די ראדאמער. אנשטאט די ערשטקלאַ-
סיגע שדכנים זענען געקומען געוועהנ-
ליכע, דריטראנגיגע אדער פיערטראנ-
גיגע, וואס האבען אנגעשלאגען איינ-
פאכע שידוכים און טיילמאהל גאר
אזעלכע שידוכים, וואס איז געווען אונ-
טער'ן כבוד פון די ראדאמער מחותנים.

ערשט דאן ווען די ראדאמער האַ-
בען איינגעזעהן, אז זיי געהען אראב
פון גלאנץ, האבען זיי זיך נעהאפט און
נישט לענגער שוין ווארטענדיג האבען
זיי שנעל געשיקט די זעלבע שדכנים
צו מיין פאטער. אז איך זאל קומען
קיין ראדאם און, אז איך ווער פערבע-
טען ארויפצוקומען צו זיי אין הויז. די
אונטערהאנדלונגען האבען זיך ווידער
אנגעהויבען. אבער דערביי האבען די
שדכנים איבערגעגעבען א סוד, אז
דער ראדאמער מחותן איז נישט בכח
צו סילוק'ן באלד אויף די תנאים די
פון פריהער צוגעזאגטע סומע, נאר א
העלפט דערפון און די צווייטע העלפט,
ביז דער חתונה. מיין פאטער האט זיך
געגוי אריענטירט, און זייענדיג פון
דער נאטור א גרויסער מאטריאליסט
האט ער זיך איינגעשפארט, אז רק מוז
דער גאנצער צוגעזאגטער נין תיכף
גע'סילוק'ט ווערען. די אונטערהאנד-
לונגען האבען זיך ווידער פערשלעפט.
אין דער צווישען-צייט האט זיך מיין
פאטער מישב געווען, אז איבער געלד
וועט ער זיך נישט געגענשטעלען. אויך
מיין מוטער האט איהם צוגערעדט, אז
ער זאל נישט מאכען קיין שטערונגען.
דער וויכטיגסטער פאטיוו איז געווען,
וואס אלע שידוכים, וואס מ'האט מיר
דורך דער צייט גערעדט האבען זיך
עפיס נישט געשיקעוועט, האבענדיג
מעהר חסרונות ווי מעלות. בעזונדערס
האט מען געהאלטען, אז אט, אט ווערט
דער ראדאמער שידוך אויסגעפיהרט
און די שדכנים האבען אויסגעהערט
צו דרעהען זיך אין אונזער הויז.

דאס אלץ צוזאמען האט בעוואויגען
מיין פאטער אין פלוצלינג, אין א גע-
וועהנליכען טאג, האט מיין פאטער גע-
געבען א טעלעגראמע קיין ראדאם, אז
מיר קומען אויף א זעהונג:

דער פאטום הויבט מיך אן פערפאלגען.

מיר זענען געקומען מיט מזל קיין
ראדאם. געשטאנען אין איינעם פון די
דאמאלסדיגע שענסטע יודישע האטעלען.
ס'איז געווען—איך געדענק נאך יעצט—
נאך סכות אין א דינסטאג, אווענד-צייט.
מיר האבען גלייך מודיע געווען די
ראדאמער מחותנים, אז מיר זענען גע-
קומען. אבער ערשטווינט זענען מיר גע-
בליבען, ווען דער שליח האט צוריק-
קומענדיג איבערגעגעבען, אז דאס
קומט יעצט פאר א זעהונג פון דעם
זעלבען מיידעל מיט א קעלצער חתן.
נאך א שטארקערען איינדרוק האט
אויף אונז געמאכט דער פאקט, וואס
שפעט, ארום 11 ביינאכט, זענען געקו-
מען די קעלצער מחותנים אין
דעם זעלבען רעסטאראן, וואו מיר האַ-
בען פונקט געגעסען אווענד-ברויט. די

כ׳ מיינונג.

אויף דלוגא 11 עגזיסטירט שוין א ריה יאָהרען אזא האלב אָכראַנקע א. נ. „חינוך-ילדים". אין דער שול לערנען זיך ביי אַ פופציג אַרימע קינדער. די לערע איז האלב פרעבליטיש, ס איז נור אויף אזוי פיל וואָס די קינדער פערברענגען אַפאָר שעה טעגליך אין דער שול, בעקומען צו עסען פריהשטיק, אין ווינטער אַ פּאָר שיכלעך, קליידונג, וועש א. ד. גל. דער מאַטעריעלער שטאַנד פון דער אָכראַנקע איז נישט פויגעלדיג. מ׳האָט נישט לאַנג צוריק געזעהען א ווענדונג פון דער זעלבער געזעלשאפט פון וועלכען מ׳קאָן ארויסדרינגען אז די שולע וועגעטירט. איך מערק נאָך אמאָל אָן, ווייל כ׳פיהל דאָס אחריות, ווי ס׳איז ליקווידירען א געזעלשאַפטליכע עגזיסטירענדע אינסטיטוציע, אז כ׳בין נאָר אויסען די אינסטיטוציע איבערצורפאָרמירען וואָס אנשטאט א קאָפּיע פון א שולע זאָל זי אויסוואַקסען אין א מוסטערהאפטע אידישע פאָלקס-שול און אויך וואָס נור צו ענדערען דעם נאָמען: אנשטאט א האלב אָכראַנקע זאָל עס זיין א אמת׳ע שול, וואו מ׳וועט טאקי ערציהען קינדער. מעגליך אויך, אז כ׳גרייז מיט מיין מיינונג, אדרבה, זאָל מען זיך וועגען דעם ארויסזאָגען. וועט מען מיט מיר מסכים זיין ברויכען די מאַסגעבענדע ספערען קומען אין קאָנטאקט מיט דער פערוואלטונג „חינוך ילדים" וועגען רעאליזירען און א פאָלקס-שולע וועט אָהן שום שוועריגקייטע ווערען געשאפען. די געזעלש. „חנוך ילדים" בעזיצט א שיינעם לאָקאל, ווי אויך א געהעריגע שול-איינריכטונג. אויך די יורידישע פראגע פון איבערנעמען דעם לאָקאל איז נישט בעשווערט, ווייל דער פאקטישער בעל-הבית איבער דעם לאָקאל—ווי כ׳האָב זיך דערוואוסט—איז די געזעלש. „עזרה" און זי וועט נישט מאַכען קיין שום מניעות אין צוזאמענהאנג מיט דעם.

ספעציעל מאך איך אויפמערקזאם די האנדווערקער דאָזיגעס: איהר וועלכע האָט די לאָזונג וועגען שאפען א פאָלקס-שול געוואָרפען. פעראינטערעסירט אייך און נוצט אויס דאָס געלעגנהייט וואָס די פאָלקס-שול קאָן ווערען געשאפען.

ל. פ—ן.

„Luksusowe"
najwyższy opatentowany
gatunek gilz
poleca
fabryka gilz i bibułek
E. Paschalski
I S ka RADOM.

צוויי בריעף פון א״י-ישראל

צום ראדאָמער הילפס-קאָמיטעט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער ענטשעדיגונגס-תביעה פאַר פרוי העסע בירענבוים פון ראדאָם, וועמענס זוהן חיים אָפּאָטאָווסקי — בירענבוים ס׳אין געפאַלען ביי „ימין משה", האָט דער ראדאָמער הילפס-קאָמיטעט ערהאַלטען פאָלגענדע בריעף:

1. פון דער הנהלה הציונית אין ירושלים.

ג. ה.

אין תשובה אויף אייער בריעף פון 15/X ד. י. זענען מיר אייך מודיע, אז מיר האָבען שוין די תביעה אריינגעטראָגען דורכ׳ן אדוו. אויסטער פון ירושלים, וועלכער איז אויף אונזער פערלאַנג דורכ׳ן געריכט בעשטעטיגט געוואָרען אַלס אַפּוטרופוס פון פערשטאָרבענעם.

מיט דער מינוט וואָס אַדוו. אויסטער וועט בעקומען די ענטשעדיגונג׳ס-סומע, אָדער א טייל פון איהר, וועלען מיר אייך גלייך דאָס געלד איבערשיקען צום אויסצאָהלען דער מוטער פון פערשטאָרבענעם.

דער פאַקט, וואָס בירענבוים האָט זיך אין א״י בענוצט מיט א צווייטען נאָמען (אָפּאָטאָווסקי) קען די תביעה נישט בעשווערען.

מיט הויכאַכטונג

פאַר דער יורידישער קאָמיסיע

(—) מ. שטיינבערג.

2. פון אדוואָקאַט חיים קראַנגאָלד ירושלים.

ג. ה.

אייער בריעף פון 15/X ד. י. וועגען ענטשעדיגונג פאַר פרוי בירענבוים אין ראדאָם — ערהאַלטען.

כ׳האָב זיך גלייך געשטעלט אין קאָנטאקט מיט דער ציוניסטישער עגזעקוטיווע, וועלכע האָט מיך אינפאָרמירט פאָלגענדעס:

נאָך בייס לעבען האָט בירענבוים ז״ל אריינגעטראָגען א ענטשעדיגונגס-תביעה צוליב די שטערבליכע וואונדען, וואָס ר׳האָט בעקומען בשעת די אונרוהען אין לאַנד. באַלד נאָך בירענבוים׳ס טויט האָט דער ארץ-ישראל דיגער הילפס-קאָמיטעט איבערגעגעבען דעם אדוו. אויסטער די אַפּוטרופּסוס איבער׳ן פערשטאָרבענעמס פערמעגען און די נאָמינאַציע פון אדוו. אויסטער איז שפּעטער בעשטעטיגט געוואָרען דורכ׳ן ירושלים׳ער קריינז-געריכט. אַלס געזעצליכער אפּוטרופוס האָט שוין אדוו. א.

(סוף זעה זייט 5)

גאַנצע אכסניה האָט שוין אַלעס און אַלעס געוואוסט און אונז איבערגעגעבען מיט אייגען-ווינקען און מיט טייטלען פון די פינגער, אז דאָס זעגען זיי.

מיינע עלטערען האָבען נישט געקאָנט דעם ביסען אראָבשלינגען. איך געדענק נאָך ווי יעצט, ווי מיין מוטער איז ניט גוט געוואָרען און זי האָט געמוזט פערלאָזען דעם טיש, און אריינקומענדיג אין איהר צימער איז זי אוועקגעפאלען אין חלשות און לאַנג האָט געדויערט ביז מ׳האָט זי דערמונטערט. אויך מיין פאָטער איז געווען אויסער זיך, מיט מיר אליין ווייס איך נישט וואָס איז געווען, כ׳געדענק נאָר, אז אָנקוקענדיג דעם קעלצער חתן, מיין קאָנקורענט, האָט מיך אזוי פערקלעמט ביים הארץ און איך בין געוואָרען אזוי מוירא-בלאס, אז דער רעסטאָראטאָר אליין האָט זיך דערשראָקען און אונטער׳ן אָרעם מיך אריינגעפיהרט צו מיין מוטער אין צימער, וואו איך האָב בעקומען א שטיקעל אַסאַק. כ׳ווייס נישט וואָס ווייטער איז געשעהן. כ׳ווייס נאָר, אז ס׳האָט נישט לאַנג געדויערט, אפשר א האלבע שעה, און מעגליך דאָס אויך נישט, און די קעלצער מחותנים האָבען מאָמענטאל פערפאקט זייערע זאכען. דאָס אָוועגד-ברויט וואָס מ׳האָט זיי געשטעלט צום טיש האָבען זיי שוין נישט געגעסען. אין אומר ועושה איז צום האָטעל צוגעפאָהרען א דראָשקע און זיי זענען מאָמענטאל אָבגעפאָהרען צום באהן. ווייזט אויס, אז זיי האָבען זיך אַלץ ערפאהרען און פאר בושה פערשווינדען געוואָרען. אויך מיר האָבען דאָס זעלבע געוואָלט טוהן. אין אָבער מיין מוטער געלעגען אין א שטאַרקען פיבער און זי איז נישט בכח געווען צו ריהרען זיך פון אָרט. און דערפאר בעשלאָסען באַלד בעניגען אָבצופאָהרען אהיים.

ווי מיר זיצען אזוי פערוואָרגט און דערשלאָגען, קומט אריין צו אונז דער ראדאָמער מחותן, נישט ווייניגער דערשלאָגען ווי מיר, און בעט אונז זעהר איבער און פערענטפערט זיך, היות ווי ער האָט נישט ערהאַלטען פון אונז קיין תשובה, האָט ער געמיינט, אז מיר רייכען איבער. דערפאר האָט ער מסכים געווען אויפ׳ן קעלצער שידוך און ווען ער ווייסט מיט א טאָג פריהער וואָלט ער אָבגערופען דאָס זעהונג מיט די קעלצער, מחמת דער שידוך מיט מיר געפעלט איהם בעסער און אויך די כלה געפעלט מעהר דער שידוך מיט מיר ווי מיט׳ן קעלצער חתן. ער האָט זיך אונאויפהערליך ענטשולדיגט און אויסערגעוועהנליך מפציר געווען מיר זאָלען בלייבען ביז מאָרגען און דאַן בעשטימען א זעהונג, אויף וועלכער ער פערבעט אונז זעהר און זעהר. מיין מוטער האָט שוין נישט געוואָלט, אָבער דער ראדאָמער מחותן האָט מיט טרעהרען אין די אויגען זיך געבעטען: האָט רחמנות און פערשעמט מיך נישט. איך בין דאָך גאָרנישט שולדיג. צושטערט נישט קיין זיווג. איהר זעהט דאָך, אז ס׳איז מן השמים. פון קעלצער שידוך ווערט גאָרנישט, ווייל דער חתן געפעלט נישט מיין טאָכטער און זי וויל דורכאויס זיך זעהן מיט אייער זוהן, וועלכער געפעלט איהר יאָ.

מיינע עלטערען זענען געוואָרען גערירט פון זיינע ערנסטע און עהרליכע רייד און איך האָב אויף צומאָרגענס זיך ווידער אמאָהל געזעהן מיט׳ן ראדאָמער מיידעל און נאָך אין זעלבען אָוועגד איז געשריבען געוואָרען תנאים און ס׳האָט נישט לאַנג געדויערט, בערך א האלב יאָהר און איך האָב חתונה געהאט קיין ראדאָם, וואו איך האָב אנגעהויבען וועבען מיין צוקונפטיג לעבען, וואָס האָט אין אנפאנגס אויפגעשיינט מיט א הערליכע זון, אָבער באַלד פערטונקעלט געוואָרען פון א פינסטערען געדיכטען וואָלקען און איז איך האָב זיך ענדליך דערזעהן, ווער מיין לעבענס-בעגלייטער איז.

(ווייטער קומט.)

פ ר א ט א ק א ל.

פון דער זיצונג פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע פארגעקומען דעם 7/11-29 אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין.

1) די קאמיסיע בעשטעטיגט די סאלדא 31.43 זל. אויפ'ן טאג פון 1-טן נאוועמבער.

2) די קאמיסיע האט געהאט פאר זיך אלע דאקומענטען אזוי פון דער הכנסה ווי פון דער הוצאה און אנערקענט די בוכהאלטעריע אלס פולקאם אין ארדנונג געפיהרטע.

ראדאם דעם 7-טען נאוועמבער 1929.

(—) לאה סאלבע

(—) יעקב זילבערשטיין.

ד א נ ק ז א ג ו נ ג.

ביים שלוס פון דער הילפס-אקציע האלט דער הילפס-קאמיטעט פאר זיין חוב אויסצודרוקען זיין דאנק אלע די, וואס האבען מיטגעהאלפען מיט זייער צייט און טאט, ווער מיט אויטאריטעט מאראליש און ווער מיט ממשות'דיגע לייסטונגען — ביי דער אדורכגעפיהרטער הילפס-אקציע.

א ספעציעלען דאנק פאר פאלגענדע פערזאנען.

1) ד"ר יהושע גאטליב און מ. הינדעס ווארשא, פאר זייער אינהאלטסרייכע רעפעראטען אויף אונזערע פעראנשטאלטונגען;

2) דער פערוואלטונג פון סוחרים-פעראיין פאר'ן אפגעבען דעם לאקאל צו דיספאזיציע פאר דער עגזעקוטיווע פון דער אקציע

3) דעם ה' שמעון באקמאן פאר זיין אונענטגעלטליכען און הויך-קינסטלערישען אנטייל אין מוזיק-טייל פון אונזער טרויער-אקאדעמיע;

4) מ. מ. אסעלקא פאר דער מיטהילף אין סעקרעטאריאט;

5) מ. ל. פישמאן און א. באקמאן פאר דער אנזעהענדיגער לייסטונג פון זאמלען 2103.22 זל.;

פרעזעס (—) איתמר אדלער

סעקר. (—) י. צ. שטאטווינער

ווער וועט פערזארגען הייניגען ווינטער די נויטבעדערפטיגע מיט קויהלען?

א ענטפער אויפ'ן ארטיקעל „א ערנסטע פראגע בעצייטענס".

ג. ה' רעדאקטאר!

ערלויבט אבצודרוקען אין אייער וו. צייטונג פאלגענדעס:

אין צוזאמענהאנג מיט דעם ארטיקעל א. ק. „א ערנסטע פראגע בעצייטענס" אין אייער וו. צייטונג פון דער פאריגער וואך האבען מיר דעם כבוד אייך צו ענטפערען, אז די געזעלשאפט „עזרה" וועט היי-יאהר קיין קוילען-אקציע נישט דורכפיהרען. די סיבה דערפון איז, וואס מיט א קורצע צייט צוריק האט דער פרעזעס פון אונזער געזעלש. ה' אדלער איתמר זיך געוואנדען צו דער גמינע-פערוואלטונג אין פערזאן פון פרעזעס ה' אדוו. מוליער וועגען בעשטימען א ספעציעלע סובווענץ, בכדי צו ערמעגליכען אדורכצופיהרען א קוילען-אקציע. צווישען אנדערעס האט ה' אדלער אנגעוויזען, אז ס'איז היינט זעהר שווער — צוליב דעם מאטעריעלען קריזיס—צו זאמלען פרייוויליגע נדבות און דער נויטיגער סומע אויף דער צוועק, ממילא, אויב די גמינע וועט נישט ביישטייערן, האט ער נישט די מינדעסטע מעגליכקייטען אפילו אנצוהויבען וועגען דעם זעלבען עפעס צו טוהן.

אונערווארטעט האט נאך דער ערקלערונג דער ה' אדוו. מוליער פערלאנגט פון ה' אדלער ער זאל איהם דערויף געבען די האנד, אז די „עזרה" זאל זיך בכלל נישט פעראינטערעסירען מיט דער קוילען-אקציע. דער ה' אדלער האט דערויף די האנד געגעבען אין אנוועזענהייט פון אייניגע פערוואלטונג'ס מיטגלידער פון דער גמינע.

מיר גלויבען, אז ה' אדוו. מוליער האט דערביי געהאט א ערנסטע כונה, וויל די גמינע אלס זעלבסט-פערוואלטונג'ס-ארגאן האט די געהעריגע מאטעריעלע מעגליכקייטען אזא אקציע דורכצוטיהרען און די געזעלש. „עזרה" האפט, אז די גמינע וועט די קוילען-אקציע אדורכפיהרען, אז ס'זאל זיין שיין פאר דער גמינע און גוט פאר די נויטבעדערפטיגע

מיר דאנקען אייך פאר געפעליגער איבערדרוקען אונזער ערקלערונג און מיר בלייבען מיט כבוד

דער הילפ'ס פעראיין „עזרה"

פאר ראדאם און אומגעגנד.

וויכטיגע ידיעות פאר סוחרים.

דאס פרעס-ביורא ביים היגען סוחרים-פעראיין מעלדעט:

די סאט-אוצער האנדעלס-קאמער פרעגט זיך אן וועגען אדרעסען פון פערשידענע בראנזשען. צום ביישפיעל: פון זאקען-בענדער פאבריקען; אויסארבייטונג פון פערשלוסען, צו'ער קארקעס צו פלאשען אויף ביער און סאדע-וואסער.

צוגלייך פרעגט זיך אן די קאמער, אויב עס איז פארהאן אין דער סוחרים-ארגאניזאציע רעפלעקטאנטען אויף פערשידענע פערטרעטונגען: א אמעריקאנער פירמע וויל איבערגעבען א פערטרעטונג פון א סאלידע פוילישע פאבריק, וועלכע ארבייט אויס לייוונט און וועב; א טשיקאגער פירמע רעפלעקטירט אויף וויגיללינ׳ אפלאטקעס (?); א אמעריקאנער האנדעלס-הויז וויל אימפארטירען מעכאנישע שיך פון פוילען; א אמעריקאנער פירמע אינטערעסירט זיך מיט פוילישע דיקטען; א א פיליפינער פירמע אינטערעסירט זיך מיט אימפארטירען זאפאלקעס פון פוילען; א פוילישער אימפארטער אין אמעריקא וויל אנקניפען א קאנטאקט מיט א עקספארטער פון פראסע.

א פוילישע פאבריק פון פערטיגע מלבושים וויל קויפען וואל-אויסארבייטונגען פון פוילען; א פאבריק פון פייערלעשער-מכשירים צו גאפט-פראדוקציע וועט פוילישע אבנעמערס.

א ניו-יארקער פירמע, וואס פערקויפט אויסשליסליך פוילישע אויסארבייטונגען וויל אנקניפען א קאנטאקט מיט פוילישע פירמען פון בראנזשען: קוישען-אויסארבייטונג, קילימעס, דיוואנען, זאכען פון געקאוועט אייזען, פערשידענע נאזשוטקעס, בארצעלאן פאיאנס, לעדער-אויסארבייטונג און פאלקס-אויסארבייטונגען.

א פאבריק פון נייה-מאשינען ספעציאליזירט אין קאנפעקציע וויל איבערגעבען א פערטרעטונג א סאלידע פירמע, וועלכע איז אין דער בראנזשע איינגעפיהרט; א ניו-יארקער פירמע רעפלעקטירט אויף א קויף פון פאפיעלנישקעס, אבער אזעלכע, וואס לויט דער פארב און מאטעריאל זאלען זיין א נייעס אויפ'ן אמעריקאנער פלאץ.

א לאנדאנער עקספארטער פון א אמעריקאנער פירמע וויל אנקניפען בעציהונגען מיט ערשטראנגיגע עקספארטערען פון נעריבענעם דאמב, פוילישען און וואהלינער.

א פאבריק פון א נייער ארט אויסארבייטונג רייזען-גארדעראבע, קופערטס זוכט אבנעהמער; א פאבריק פון געטראנקען רעפלעקטירט אויף א קויף פון פעסער אויף ביער אין פוילען; א אימפארטער פון פערשידענע מעבעל (האלץ) רעפלעקטירט אויף פויליש מעבעל.

א וויכטיגע פאבריק פון סאניטארהיגיענישע אויסארבייטונגען און שפיטאל-איינריכטונגען וויל זיך פערבינדען מיט פוילישע אימפארטערען; א ניו-יארקער פירמע אינטערעסירט זיך צום אימפארטירען געטריקנטע שוואמען און שוואמען-קאנפערווען; א קאליפארניער הויז וויל זיך פערבינדען מיט פוילישע צושטעלער פון ציבעלעס; א עגיפטיש האנדעל-הויז וויל זיך פערבינדען מיט פוילישע פאבריקען פון ברזשאזאווע דיקטען.

פרעס-ביורא

ביים ראדאמער סוחרים-פעראיין.

יום-טוב פון פוילענס אונאבהענגיקייט.

היינטיגען מאנטאג איז אין ראדאם צוגלייך מיט אלע שטעדט אין פוילען געפייערט געווארען דער 11-ער יאהרטאג פון פוילענס בעפרייאונג.

א גאנצען מעת-לעת האט די שטאדט אנגענומען א יום-טוב דיגען כאראקטער. די געביידעס פון אלע רעגירונג'ס, קאמונאלע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס זענען געווען הערליך אילומינירט און פרעכטיג אויסדעקורירט.

איבער די גאסען האבען מארשירט פערשידענע ארקעסטערס און די בעוועגונג פון די שפאצירענדע איז געווען א לעבהאפטע.

מאנטאג פריה איז אויפ'ן פלאץ 3-ער מאי ביים קבר פון אומבעקאנטען זעלנער פארגעקומען א אימפאזאנטע דעפילאדע פון ראדאמער פולק.

אין דער שטאדט-שוהל איז לכבוד פוילענס יום-טוב אבגעריכט געווארען א גאטעס-דינסט, וואו דער חזן ה' גרשון זאפע מיט'ן כאר האבען געזונגען עטליכע קאפיטלעך תהלים און מ"ת טייטעלבוים האט גערעדט מעגינא דיומא.

זעהר שעהן אילומינירט זענען געווען די פענסטער פון דער יודישער גמינע און הר' קעסטענבערג.

בעריכט פון דער ראדאמער הילפס-אקציע פאר די געליטענע אין א״י

(סוף)

א) דורך ישעי׳ אייגער:

י. אייגער	5— זל.
ה. רוטמאן	5—
ה. ווארם	3—
בס״ה	13—

י״ב) געזאמעלט דורך י. פאטאשניק:

י. פאטאשניק	10—
י. א. בערקאוויץ	5—
י. לאסטמאן (לעמב)	3—
י. זאלצמאן	3—
מ. פאטראן	3—
מ. פאמעראנץ	2—
בס״ה	26—

י״ג) דורך קאנאר און פעל:

ס. טייטעלבוים	1—
ווײַנשטאק מ.	2—
בס״ה	3—

י״ד) טייכמאן און קורץ:

אנאנים	2—
בס״ה	2—

ט״ו) דורך ח. בערענשטיין און ז. שפייזמאן:

איידעלבוים ש.	10—
ש. פרידמאן	10—
מ. ראזענצווייג	5—
ל. ווייצהענדלער	5—
דענט. טאטאר	5—
פאטערמאן י.	5—
מ. צוקער	5—
ה. א. לינדזן	5—
ש. פישמאן	5—
ר. אשפיז	3—
ש. פערנערוף	3—
ע. ה. גוטמאן	3—
י. פאבער	3—
מ. ל. מילמאן	2—
ח. גערנבערג	2—
מ. לאנדאן	2—
זילבערשטיין ברוי	2—
בס״ה	75—

ט״ז) געזאמעלט דורך א. סאלבע און מ. באקמאן:

שלמה מינצבערג	150 —
א. און ד. קארמאן	50—
בס״ה	200—

י״ז) דורך מ. באנקער:

מ. ויידמאן	15—
ח. מעלכיאר	10—
י. פריירענרייך	5—
א. זיירמאן	5—
א. אבראמאוויץ	5—
א. גראספעלד	5—
ב. עהרליך	5—
א. קאמיאנער	5—
א. בינענטאל	5—
ש. קאפלאן	5—
צום טראנספ.	65—

פון טראנספארט	65— זל.
מ. קירשענבוים	5 —
י. בארענשטיין	5—
ל. שארפער	5—
מ. קליימאן	5—
מ. רעמבישעווסקי	5—
ח. פרידמאן	5—
ש. מניסמאן (ווארשא)	5—
פ. זיסמאן	5—
י. גאלדבראך	5—
ה. לאנדוי	5—
י. זילבערבערג	5—
ל. זאלצבערג	3—
א. ח. גלאט	2,50
זיידענבערג	2—
ש. קליינבוים	2—
י. האכגלויבער	2—
ד. מאלצמאן	2—
מ. אייזענבוים	2—
ל. קאלמא	2—
מ. ראזענקראנץ	2—
פ. ווערבער	1—
ל. לוקסענבורג	1—
ח. ציגגיפער	1—
ש. קאזשדאן	1—
מ. ווייסמאן	1—
ה. טאבאקמאן	1—
ח. פשיטיצקא	1—
מ. העלצמאן	1—
א. קאזלאווסקי	1—
ל. ראזענבלום	1—
בס״ה	149,50

י״ח) דורך יחיאל לעשץ:

י. לעשץ	10—
מ. טייכמאן	10—
בס״ה	20—

י״ט) דורך צווייגענבערג און געליעבטער:

ברידער קורץ	20—
י. גוייסמאן	5—
פ. ריכטמאן	2—
מ. גאלדבערג	1—
א. קירשענבוים	1—
מיטעלשטעט	1—
	30— זל.

צוזאמען האבען
19 פאר זאמלערס
אריינגעטראגען
5186,42 זל.

3. אימפרעזעס.

א) בלימעל פערקויף פון 9|18	707,71
ב) בלימעל-פערקויף פון 10|23	623 58
ג) רעפעראט פון ד״ר גאטליעב	334,20
ד) בלימעל פערקויף אין „ראזמאיטאשצי ביי טורקאוו׳ן	34,40
ה) בלימעל-פערקויף אין דער שוהל בעת דער הזכרה	68,40
ו) אקאד-קרייז פון פאקמאנס-קאנצערט	22,00
ז) די מעטשען צווישען „בר-כוכבא״—„מכבי״	122,°0
ח) די טרויער-אקאר. מיט׳ן אנטייל פון ד״ר הינדעס און ווירטואז ש. באקמאן	929—
בס״ה	2841,79

4. נדרים.

א) שבת פ׳ כי תצא:

די גרויסע שוהל	28—
אין בי״המד	52—
„ בי״החז ד׳אסטראוו.	16—
„ „ ד׳קאזיניץ	69—
„ „אהבת רעים״	10—
„ בי״החס ד׳וואורקא	21,50
„ ציוניסטישען בי״התפ.	6—
„ זיגמאנ׳ס „	13—
„ ציטרינס „	16—
„ דענ׳ס בי״המ	29—
„ מאקסמאנ׳ס בי״התפ.	11—
„ בי״החס ד׳אמשינאוו	24—
„ זיגמאנ׳ס בי״התפ	15—

אין ראש השנה:

2) אין דער שוהל	51—
„ ציונ. בי״התפ.	6—
אין אלעקסאנדער שטיבעל	1—
„ האנדווערקער בי״התפ	12—
„ „אהבת רעים״	26,50
„ די בתי תפלות	
פון ביאלסקי טייכמאן	
אין קאזשעניבער שטיבעל	46—
„ וואורקער „	19,50
„ זימאנ׳ס בי״התפ.	9,50
בס״ה	482,00

5. צוריקבעקומענע הוצאות.

פערשידענע בס״ה 40—

די אלגעמיינע הכנסה
9856,06 זל.

(סוף פון בריף פון א״י.)

אריינגעטראגען די ענטשעדיגונגס-תביעה.

כ׳פערהאף, אז די זאך פיהרט זיך אין ארדנונג און ממילא איז מיין אנטייל שוין איבעריג.

נעמט אן געעהרטע הערן מיין אויסדרוק פון טיעפען מיטגעפיהל פאר אלע אי״-פריינד אין ראדאם און ספעציעל פאר דער שווער געטראפענער פאמיליע פון חיים בירענבוים ז״ל וואס איז געפאלען נאך א העלדישער פערטיידיגונג פון זיין פאזיציע.

מיט הויכאכטונג

(—) חיים קראנגאלד אדוואקאט

בילאנס.

הכנסה

1. דירעקט-איינגעפלאסענע נדבות	1305,85
2. געזאמעלט	5186,42
3. נדרים	482—
4. אימפרעזעס	2841,79
5. צוריקבעקומענע הוצאות	40—
בס״ה	9856.06

הוצאה

אדמיניסטראטיווע אויסגאבען	265,95	
2. דרוקעס	35—	
3. שרייב-מאטריאל	42,20	
4. אימפרעזע-אויסגאבן: טעאטר-זאלן, הוצאות פון פרעזענטען, דרוקעס א. א.	948,73	
5. אינקאסא-פראוויזיע פון נדרים	32,75	1324,63
אויסגעצאהלט פרוי ה. בירענבוים דורך די ה״ה מגר׳ א. סאלבע י. צ. שטאטווינער		500—
אפגעשיקט אין צענטראלען הילפס-קאמ.		8000—
סאלדא אין דער קאסע		31,43
ס״ה		9856 06

פרעזעס (—) איתמר אילער

סעקרעטאר: (—) י. צ. שטאטווינער.

(פראטאקאל פון דער רעוויז.-קאמיסיע זעה זייט 6)

פערזענליכעס.

ווי מיר דערוויסען זיך, בעזעצט זיך אין ראדאם ד״ר יאקוב גאלדבלום.

ד״ר גאלדבלום האט ביז יעצט פראקטיקירט אין ווארשאויער יודישען שפיטאל אויף טשיסטא.

ארבעטער-ווינקל

פרעסע-רינג איף מעבעל און אנדערע אינערליכע איינריכטונג

ח׳ צימעראנט שמואל גיט 15 זל. און רופט ארויס ח״ח: חנינה קורץ—לובלינער 34, ווייצמאן אברהם—שולגאס 17, בראנרויין—סקארישעווסקא 24, שערמאן—סקארישעווסקא 24, שפייזמאן נפתלי—ווארשאווער 21, מעראליאן יעקב—קאושעניצער 4, בעקער—קילינסקי 11, ראטבלאט מענדעל—שעווצקא 7, שמעלמאן יעקב—רינעק 6, פריילעך יצחק—לובלינער 21, רובינשטיין לוי—אלטעשטאדט 16, דריינאדעל יחיאל—רוויינסקא 9, מילמאן מאיר—לובלינער 30, פערעל—לובלינער 25, וויאטראק לייב—קאושעניצער 4, אקערמאן זלמן—שפאציר-גאס 23, גאלדמינץ יוסף—זשיטניא 5, וואקסבערג איטשע—זשיטניא 5, סאנקעוויטש יהושע—רינעק 6, פרידמאן פישעל—לובלינער 84, יאסיל זעגמאן—קאשאראיע 4, ישראל ויידמאן—קילינסקי 5.

ה׳ ד״ר קעלערוואָרם ענטפערט דעם ה׳ פינקעלשטיין מיט 20 זלאטעס.

ח׳ פישמאן שלמה ענטפערט דעם ח׳ פייגענבוים מיט 5 זלאטעס.

ח׳ מאנרעלבוים חיים ענטפערט דעם דעם ח׳ פייגענבוים מיט 5 זלאטעס.

ח׳ קאנסטאבלער אהרן ענטפערט דעם ח׳ פייגענבוים מיט 5 זלאטעס און רופט ארויס ח״ה: קאמער ביניש—פאקסאלנא 9, פלאמענבוים אברהם—רווינסקא 23 און שניירערמאן בער (קאאפעראטיוו „איינגקייט״).

ח׳ קארמאן יעקב ענטפערט דעם ח׳ פינקעלשטיין מיט 5 זלאטעס און רופט ארויס דעם פראדוציר-קאאפעראטיוו „איינגקייט״ אלס גאנצען צו פארפילפאכען די סומע און ח׳טע בינה גאלדבערג בעזונדער, ח׳ אלער לעאן ליסטראטאר פון אלגעמיינעם ארבעטער קאאפעראטיוו—ווארשא, דלוגא 50, ח״ח: קאלטמאן יחזקאל—שעווצקא 9 און שניידער דוד סטאראקאווסקא 12.

ח׳ גיסער בצלאל ענטפערט דעם ח׳ פייגענבוים מיט 5 זלאטעס און רופט ארויס ח״ח: שטיינאוויטש איזאק—לובלינער 12 און צוקער הירש בער—אלטע-שטאדט.

ח׳ לינדענבוים נטע ענטפערט דעם ח׳ פייגענבוים מיט 10 זלאטעס און רופט ארויס ח״ח: ארבעטסמאן—וויסאקא 41 און וואלאנאווסקי—לובלינער 27.

„ביינאכט אויפ׳ן אלטען מארק״.

צום אויפטריט פון ה׳ שמעון באקמאן אין דער אויפפיהרונג פון קריינ׳ס מוזיקאלישע קאמפאזיציע „ביינאכט אויפ׳ן אלטען מארק״.

אין שייכות מיט׳ן דאנק פון ראדאמער הילפ׳ס-קאמיטעט פאר די געליטענע אין א״י, וואס ווערט אויסגעדרוקט דעם יונגען קינסטלער שמעון באקמאן, מוזען מיר ביי דער געלעגענהייט אונטערשטרייכען די עלית נשמה, וועלכע דער יונגער ווירטואז האט פערשאפט דעם פובליקום. די שטימונג צוליב די געשעהענישען אין ארץ-ישראל איז געווען א קאנצענטרירטע און א ערנסטע, איז פשוט ווי קאנדענסירט געווארען און האט זיך אונטער׳ן קלאנג פון די צארטע, כשוף׳דיגע טענער פונ׳ם יונגען קינסטלער פערוואנדעלט אין א אינערליכען עקסטאז און קאנטעמפלאציע.

כמעט ווי עלעקטריזירט איז געבליבען דאס פובליקום, ווען ה׳ באקמאן האט גענומען אויספיהרען די פרעכטיגע שאפונג פון בעוויסטען פאלקסטימליכען קאמפאזיטאר קריין „ביינאכט אויפ׳ן אלטען מארק״. יעדער טאהן, יעדער קלאנג און יעדען ניואנס, וואס איז דורכגעדרונגען מיט מיסטעריעזען צויבער און פאלקסטימליכען לירישען עפאס, האט ה׳ באקמאן ארויסגעגעבען מיט קינסטלערישע אינטואיציע און מיט זעלבסט-פערגעסענע דביקות. די שאפונג פון קריין „ביינאכט אויפ׳ן אלטען מארק״, וועלכע איז צונויפגעמישט מיט זיסע נשמה-בענקשאפט און אונענדליכע טראגיק האט דורך די פינגער פון ה׳ באקמאן ארויסגערופען אזא השתפכות הנפש און אזא הארמאניע פון טרויער מיט רוהיגקייט, רעזיגנאציע מיט האפנונג, קאנצענטרירונג מיט אונרוהיגקייט, אז דער עולם האט זיך פשוט געפיהלט, ווי א צויבער וואלט איהם אריבערגעטראגען אין די העכערע ספערען פון די עולמות העליונות.

ווען ה׳ באקמאן האט פערענדיגט די באמת ווערטפולע שאפונג פון קריין, איז דאס פובליקום געבליבען זיצען ווי פערגל ווערט, גלייך ווי ס׳וואלט זיך נישט געוואלט אפרייסען פון דער אונענדליכקייט. און וועלכער דער יונגער קינסטלער האט איהם אריינגעפיהרט. און ווען דער עולם האט נאך א פאר היבשע מינוטען ערוואכט ווי פון לעטארג האט א דונער פון אונאויפהערליכע אפלאדיסמענטען אויסגעהיילט איבער׳ן גאנצען זאהל. וואס איז געווען א הכשר׳ע און פערדינטע אנערקענונג דעם יונגען ווירטואז פאר זיין אונגעוועהנליכע לייסטונג.

מ. ר.

פון הילפ׳ס-קאמיטעט פאר א״י אין ראדאם.

נאכ׳ן איבערגעבען דעם בעריכט אין דער פרעסע זענען נאך איינגעפלאסען פאלגענדע שפענדונגען און געמאכט געווארען די א. ד. אויסגאבען:

לעצטע הכנסות.

סאלדא . . .	31 43
„השומר הצעיר״ . .	10.00
אנאנים . . .	20
הר׳ י. קעסטענבערג (געדעקט די נדבה מיט אויסגאבען) .	25 00
צוריקבעקומען פון צ. ק. 1 וועקסעל	100 —
1 אקציע פון באנק הפועלים	41 —
בס״ה	210 63

לעצטע אויסגאבען

פערשידענע . . .	152 40
סאלדא . . .	58.23

* * *

חוץ דעם זענען נאך געבליבען פאלגענדע דעקלארירטע סומען, וואס זענען נישט איינגעצאהלט געווארען:

יונה זילבערבערג לוב. 30 דעקלארירט דעם ה פרענקעל	40 —
שמריהו קארמאן רווינסקע דעקלארירט דעם ה׳ פרענקעל	150 —
דאס מנין פון די קירזשנער פאר׳ן דאווענען אין די ימים נוראים דורך י. צווייגענבערג	50 —
	240 —

Kino „ODEON" w Radomiu.
Od dnia 18—24 Listopada 1929 roku
Wielki przebój sezonu!
EROTICON
PRAWO SERCA
Rewelacyjny film sezonu. Fenomenalne zdjęcia
Świetna reżyserja EICHBERGA I MACHATY.
Zwracamy uwagę na akt drugi i trzeci.
Film uznany przez Min. Spraw Wewn. za artystyczny.
Gra artystów na najwyższym poziomie.
W ROLACH GŁÓWNYCH:
2 sławy, 2 gwiazdy, 2 świetne talenty
urocza Irena Rich i doskonały Olaf Fjord
To film rozrywany przez wszystkie kinoteatry Europy.
DRUGI PROGRAM RÓWNORZĘDNY.
CICHY BOHATER
Świetny film psychiczny — Wspaniała oprawa.
Nadzwyczajna, pełna umiaru gra artystów
Doskonałe zdjęcia z bitwy pod Verdun
Film słynnej wytwórni BIP. ■ Reżyserja EICHBERGA.
W rolach głównych znana z „Jadu Pokusy miłosnej"
EWA GRAY
oraz doskonały z „Białego Szeika"
JAMESON THOMAS.
Świetna orkiestra pod dyrekcją J. SZYMKIEWICZA.

קעלצער אבטיילונג.

פייערליכקייטן לכבוד דעם 11 יאהר-טאג פון פוילען'ס בעפרייאונג.

היינטיגען מאנטאג, איז אין קיעלץ, ווי אין אלע אנדערע שטעדט פון דער פוילישער רעפובליק — פארגעקומען פערשידענע פייערליכקייטען לכבוד דעם 11 יאהר-טאג פון פוילען'ס בעפרייאונג.

צווישען אנדערע איז מאנטאג 10 אזייגער כריה פארגעקומען אין דער שטאדטישער-שוהל א פייערליכער גאטעס-דיענסט. צום גאטעס-דינסט אין שוהל זענען געקומען פארשטעהער פון דער ארטיגער אדמיניסטראטיווע און קאמונאלער מאכט.

נאך דעם ווי חזן ווינער מיט'ן כאר האט אבגעריכט די געהעריגע תפלות, האט הרב ראפאפארט געהאלטען א רעדע מענינא דיומא. מיט'ן זינגען דעם פוילישען און אידישע הימן, איז די גאטעס-דינסט פערענדיגט געווארען.

די געזאמעלטע געלדער וועט אין די נאנסטע טעג פערעפענטליכט ווערען און וועלכער ס'וועט זיך צווישען אנדערע אויך געפונען די נעמען פון די געבער און זאמלער.

אויך די שטאדטישע שוהל זאל איבערגעהן אין דער קהלה.

דאס איבערנעמען דורך דער קהלה דאס בית-עולם און מקוה, האט ביי דער אידישער געזעלשאפט ארויסגערופען גרויס צופרידענהייט, ווייל ענדליך וועט די קהלה זיי אוועקשטעלען אין דער געהעריגער ארדנונג.

ווי מען שמועסט, זאל אויך די שטאדטישע שוהל איבערגעהן אין דער קהלה.

פון וועמען בעשטייט די בית-החיים-קאמיסיע פון דער אידישער קהלה?

די בית-החיים-קאמיסיע פון דער אידישער קהלה, וועלכע איז אויסגעוועהלט געווארען נאך דעם ווי די קהלה האט איבערגענומען דאס בית-עולם — בעשטייט פון 5 פערזאהן די ה"ה: וו. קלוסקא, ש. לייכטער, י. קאהן, מאיר אייזענבערג און ה. גאלדבערג. די ערשטע 3 פערזאהן זענען פערוואלטונג'ס-מיטגלידער פון דער אידישער קהלה און די לעצטע 2 — פון דער געז. „אחי-עזר" (דאבראטשיננאשטש) און חברה קדישה.

פאר וואס האט ד"ר פעלץ רעזיגנירט פון זיין אמט אין „לינת - הצדק".

ווי ס'איז שוין געווען געמאלדען אין אונזער צייטונג, האט ד"ר פעלץ דעמיסיאנירט פון זיין אמט אלס פארזיצער פון היגען „לינת-הצדק".

וועגען אט דער דימיסיע פון ד"ר פעלץ, קורסירען אין שטאדט פערשידענע קלאנגען. מען שמועסט אויך ד"ר פעלצ'ענס רעזיגנאציע זאל האבען א שייכות מיט דעם ענשטאנענעם שלום צווישען די אידישע דאקטוירים, וועלכע זאלען עפעס האבען טענות צו דער לינת הצדק-פערוואלטונג, און מיט וועלכע (מיט די דאקטוירים) ד"ר פעלץ מוז זיך לשם סאלידאריטעט—פעראייניגען. ס'געהען ארום נאך פערשידענע קלאנגען, וועלכע מיר האלטען פארלויפיג אב צו פערעפענטליכען ביז מיר וועלען וועגען דעם בעקומען א קלארע ערקלערונג פון די פעראינטערעסירטע צדדים.

ליקווידירט דעם הילפס-קאמיטעט פאר די ארץ-ישראל-געליטענע.

דער קאמיטעט געזאמעלט 8.000 זלאטעס.

היינטיגע וואך איז ליקווידירט געווארען דער הילפס-קאמיטעט פאר די ארץ-ישראל-געליטענע. צוזאמען איז במשך פון דער גאנצער צייט געזאמעלט געווארען דורך די קאמיטעט-מיטגלידער און אנדערע א סומע פון קרוב 8000 זלאטעס. ? עם געגויען דין וחשבון פון

מאסקען-בעלער.

דער סעזאן פון די מאסקען בעלער הויבט זיך שוין אן. דעם ערשטען מאסקען-באל ארדענט איין דער קיעלצער „מכבי" דעם 16 ה. מ. און דעם 2-טען רעפרעזענטאציע - באל — דער „בית-יתומים", דעם 30 ה. ח.

אינטערעסאנטער בריעף פון ה' ב. פיעקארסקי וועגען די געשעהענישן אין ארץ ישראל.

בכדי צו האבען נאך א קלארערען בעגריף וועגען דער אויסערגעוועגליכער, ממש איבערמענשליכער מסירת-הנפש פון אונזערע חלוצים ביים פערטיידיגען דעם אידישען כבוד בעת די טרויריגע געשעהענישען אין א"י און וועגען דער אונגעהוירער ליעבשאפט און צוגעבונדענקייט פון יעדען דארטיגען אידען צום אידישען ישוב— איז כדאי איבערצוגעבען אן'אויסצוג פון דעם העכסט אינטערעסאנטען העברעאישען בריעף פון ה' ב. פיעקארסקי. געוועזענער קעלצער איינוואוינער און איצטיגער מרחביה'ער קאלאניסט, וואס ער האט מיט 2 וואכען צוריק צוגעשיקט צו זיין שוואגער, ה' מ. עלענצווייג פון קיעלץ.

„פון די געשעהענישען אין א"י שרייבט ה' פיעקארסקי—האבען מיר גאר נישט געליטען, מיר זענען ארויס בשלום. אין עמק, ווי אייך איז שוין אודאי בעקאנט פון די צייטונגען, האט כמעט קיינער נישט געליטען. אלע אראבישע אנפאלען זענען דורך אונזערע חלוצים אבגעשטויסען געווארען. נאר צום בעדויערען, איז אבער דער מצב געווען א גאנץ אנדערער. אין די ערטער פון אלטען ישוב, ווי אין חברון, צפת און אין אנדערע ערטער. דארט זענען די אידישע פערלוסטען, ווי יעדען איז שוין בעקאנט, געווען זעהר גרויסע. און איצט קלאפען מיר זיך טאקע „על-חטא", פאר וואס מ'האט די חברונ'ער און צפת'ער אידען נישט געלערנט, ווי אזוי מ'דארפט בעשיצען די תורה, ווי מיר האבען בעשיצט דעם ישוב"...

צוזעהענדיג די פשוט אונבעגרייפליכע גבורה פון אונזערע חלוצים, ווי אזוי זיי זענען אהן שום פחד אריינגעשפרונגען אין פייער אריין, מיט וואס פאר א העלדישקייט זיי האבען פערטיידיגט זייער כבוד און דעם כבוד פון אונזער פאלק. זעהענדיג אט דאס אלעס, זענען מיר אלע איבערצייגט, אז דאס אידישע בלוט, וואס איז אין משך פון דעם 2-טויזענד יעהריגען גלות! פערגאסען געווארען — איז געווען וואסער און דאס בלוט אין א"י — לויטערער בוימאייל. מיר האבען געקעמפט און האבען געוואוסט, פאר וואס מיר קעמפען. מיר האבען געקעמפט מאר'ן כבוד פון פאלק ישראל און זיין הייליג לאנד. מיר זענען אויך גרייט געווען צו קעמפען ביז'ן לעצטען טראפען בלוט. אזא בלוט וועט נישט געהן לאיבוד, פערקעהרט, דאס בלוט וועט אונז פערזיכערען די ערד פון אונטער אונזערע פוס. זיי וועלען אונז נישט אבשרעקען! קיין שום כח אויף דער וועלט וועט אונז נישט קענען בייקומען און וועט אונזער לאנד אונז נישט אוועקנעמען.

אויך איצט נאך די געשעהענישען איז די ארבייט אין ערגיץ נישט איבערגעריסען געווארען. פערקעהרט, די ארבייטס-בעוועגונג האט אימעטים פערגרעסערט און ס'פעהלט אונז אויס נייע ארבייטס-הענד".

„און אט בלויז דערפאר אליין — שרייבט ווייטער ה' פיעקארסקי — איז אונז שווער צו ערפילען אייער בקשה אהיימצוקומען צוריק אין גלות אריין. מיר מארען איצט די א"י-פאזיציעס נישט פערלאזען. זארגט אייך נישט, זייט נישט פערצווייפעלט, שרעקט אייך

צום קריזיס אין דער „גמילות חסד" קאסע אין קעלץ.

מיט 2 יאהר צוריק—אויף א יעהרליכע אל:עמיינע פערזאמלונג פון דער דערמאנטער קאסע, בין איך ארויסגעטרעטען, און אויפגעוויזען ווי שעדליך ס׳איז זיך צו האלטען אין דעם כאראקטעריסטישען סטאטוט, אז איינשרייבען זיך אלס מיטגליד דארף צו קאסטען 15 זלאטעס, און די וואהלען פון פערוואלטונג און ראט — קומען פאר יעדע 3 יאהר.

מיט דעם ערשטען איז מען א פנים אויסען געוועזען צו שאפען א שוץ-וואנד פאר די נישט פערמעגליכע קלאסען, און ספעציעל געגען די האנדווערקער, וועלכע האלטען געקענט אמאל פערכאפען דעם אויבען-אן... מיט דעם צווייטען (מיט די 3-יעהריגע קארענץ) האט מען זיך ווידער געוואלט פערזארגען מיט די בענקלעך אויף א לענגערע צייט. און וואס קען שוין זיין וועהניגער ווי אויף 3 יאהר. ליידער איז מיין פארשלאג דאמאלס, צו ענדערן די דערמאנטע פונקטען פון סטאטוט—אבגעווארפען געווארען, און וואס איז געווען דער רעזולטאט? אויסער די ערשטע 52 מיטגלידער צו 15 זל. צווישען וועלכע ס׳געפינען זיך אגב 2 האנדווערקער—איז ביז׳ן היינטיגען טאג קיין איינער נישט צוגעקומען. פון דער דאזיגער צאהל האט מען געקליבען א ראט און א פערוואלטונג פון עטליכע דרייסיג מאן, וועלכע זענען זיך צוליב מאנגעל אין א קווארום זעלטען צוזאמענגעקומען. אויף דער לעצטער אלגעמיינער פערזאמלונג האבען זיך בעוויזען סך הכל 17 מאן. ד. ה. א העלפט פון דעם ראט און פערוואלטונג, — א צאהל, וועלכע קלעקט אפילו נישט זיך אליין אויסצוקליבען, און פון דעם בעריכט האבען מיר זיך דערוויסט, אז די קאסע האט שוין באלד פערצעהרט איהר אייגענעם קאפיטאל, און דער „דושוינט" ציהט אויך ביסלעכווייז צוריק די סובסידירטע קאפיטאלען, אלס רעזולטאט פון אונצוטרוי צו דער דערמאנטער אינסטיטוציע.

און יעצט ווילט זיך פרעגען די יעניגע העררן, וועלכע האבען אזוי שטארק געזארגט, אז די פלאצאווקע זאל זיין האנדווערקער-ריין, וואס האט איהר אויפגעטוהען? צו וואס האט איהר דאס אלעס צוגעפיהרט? אמת מיר האבען געהאט פיל מיטלען צו רעאגירען אויף אזא מין טאקטיק אין בעצוג צו אונז, אבער מיר האבען בעסער רעזיגנירט, כדי נישט צו געבען אייך קיין אטוט אין האנד אריין — אז מיר וועגען אויסען צו שטערען, ווייל די קאסע איז דאך אונז סוף כל-סוף נישט וועהניגער טייער פון אייך, כאטש מיר האבען פון איהר קיין גרויסע נוצען נישט געהאט.

אבער נישט דאס בין איך אויסען, איך מיין ס׳איז נאך נישט צו שפעט — די דערמאנטע אינסטיטוציע, וועלכע האט באמת א סך נפשות אבגעראטעוועט פון הונגער און נויט צו דערהאלטען.

ביי א געהעריגע אקציע פון די צייטווייליגע פערוואלטונג. וועט זיך דאס יודישע קיעלץ ווידער ווארים אברופען, ווייל די קאסע טאר נישט אין די יעצטיגע צייט אינטערגעהן, דאס גאנצע אומגליק איז, וואס די אונטערנעהמונג איז וועהניג פאפולער געוועזען אין שטאדט, און נישט וועהניג אויך האבען מיטגעווירקט ווי תמיד [illegible] אמביציעס.

און פאר די האנדווערקער מיין איך - דארף מען זיך אויך נישט שרעקען. נישט געפעהרליך, מען האט אונז שוין גרעסערע קאפיטאלען אנפערטרויט, און מיר האבען זיי נישט פערטוהען. אמת, מיר קענען אפשר נישט פערהעלטניסמעסיג פיל געבען אין מאטעריעלען זינען, פאר דאס גיבען מיר אריין אין דעם געשאפענעם א נשמה מיט לעבען, א זאך, מיט וועלכען דער ביז יעצטיגער ראט און פערוואלטונג קען ליידער נישט שטאלצירען.

יוסף ג—ר.

גאר נישט, די צוקונפט דא איז א געזיכערטע. קומט איהר אהער צו אונז און העלפט מיט בויען די אידישע היים. דא איז דאס לעבען זיס און אינטערעסאנט. א קלייגעם ביישפיעל: דער זוהן פון הרב גאלד אין אמעריקא, א געוועזענער חברון׳ער ישיבה-בחור, וועלכער איז ווי דורך א נס ניצול געווארדען און האט אויף דער טעלעגראפישער אויפפאדערונג פון זיין פאטער געמוזט פערלאזען ארץ-ישראל, שרייבט אונז פון אמעריקא, אז טראץ די שטערונגען פון זיינע עלטערן, וועט ער צוריקקומען קיין א״י. ווייל אויף דער גאנצער וועלט — שרייבט דער יונגער גאלד — איז נישטא אזא תורה ווי אין ארץ-ישראל און אין ערגיץ איז דאס לעבען נישט אזוי אנגענעהם ווי אין ארץ-ישראל.

„יא, יא — ענדיגט ה׳ פיעקארסקי זיין בריף — דאס לעבען אין א״י איז באמת זיס און אינטערעסאנט. ס׳איז דא צו וואס צו לעבען. דאס לעבען איז פול מיט א אינהאלט און ס׳איז אויך כדאי דא צו שטארבען. בעסער צו שטארבען אין א״י, איידער צו לעבען אין א רייכען לוקסוס אין גלות". כמעט דעם זעלבען אינהאלט שרייבען אויך זיינע 2 יונגע קינדער. זיי אלע זענען פול מיט גלויבען אין א גליקליכער צוקונפט פאר׳ן געפלאגטען און איבעראל גע׳דודפטען אידישען פאלק.

דער דאזיגער בריעף איז דעם היינטיגען יום טוב געלעזען געווארען אין ציוניסטישען בית המדרש „שערי ציון" אין קעלץ, בעת דער הזכרה נאך די געפאלענע קדושים אין א״י. דער בריף האט ביי יעדען איינעם ארויסגערופען גרויסע בעגייסטערונג און די מתפללים האבען בעשלאסען צו פערשרייבען דעם ה׳ פיעקארסקי מיט זיין פאמיליע אין ספר-הזהב.

אט דאס זענען די ווערטער פון א א 65-יעהריגען מרחביה׳ער קאלאניסט. און ס׳איז טאקי כדאי, אז מיר אלע זאלען זיך ארויסנעמען א ביישפיעל פון דעם אלטען ציוניסטישען זקן ווי אזוי ליעב צו האבען ארץ-ישראל.

א קילצער.

ראדאמער נייעס.

וואו קען מען זיך אויסלערנען טאנצען?

חיראווע טענץ, מאזור, אויך די לעצטע נייהייטען פון סעזאהן, אין קאמפלעטען און בעזונדער, לערענט אויס אפילו די אמווייניגסטע פעהיגע שילער — די שולע פון י. ר ו ש נ י א ק אין טעאטער ראזמאיטאשטשי מיט׳ן אנטייל פון ה׳ ר א מ א ן ק א ו א צ ק י רוטינירטער טאנץ-לעהרער פון א ווארשאווער שולע.

פאר פריילינס א הנחה.

איינשרייבונגען נעמט אן טעגליך די קאנצעלאריע פון טעאטער פון 12 ביז 2 אזייגער נ. מ. און פון 6 ביז 8 אוועגד.

12801.

פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

פרייטאג דעם 15-טען ה. ח. קומט פאר א רעוויע פון טענץ, הומאר און לירלעך אויסגעפיהרט פון די ליבלינגען פון די הויפט-שטאדט, אין דער שפיץ די רייצענדע ארטיסטקע פון די פאריזער און ווארשאווער טעאטערן יאדוויגא כריניעוויצקא, באלעסלאוו מיעזשעיעווסקי, העלד פון די פוילישע סצענע און עקראן. באלציא קאמינסקא, קעניג פון פוילישען הומאר און ליבלינג פון פובליקום. יוסטינא ציארטאזשיחקא, יוזעף חיניאשקעוויטש. טאדעאוש סיגעטינסקי א. אנד.

ס׳וועט אויפגעפיהרט ווערען די הערליכע רעוויע „זאבאווקי ז׳ווארשאווקי".

בילעטען פריהער צו בעקומען אין טיטין-געשעפט פון ה׳ טאמאנעק לובלינער 40.

* * *

די צווייטע וואך קומט קיין ראדאם דאס ווילנער רוסישע טעאטער, וואו עס וועט אויפגעפיהרט ווערען דאס טעאטער-שטיק „טארו" מיט׳ן אנטייל פון א רייהע פוילישע און אייסלענדישע ארטיסטען.

* * *

קירצליך קומט קיין ראדאם אויף לענגערע גאסטראלען א בעוויסטע יידישע אפערעטען-טרופע פון

קינסטלערישע פאָרשטעלונג אין טעאַטער ראָזמאַיטאָשטשי.

זונטאָג דעם 17-ען ה. ח. קומט פאָר אין טעאטער ראָזמאיטאָשטשי א הערליכע פאָרשטעלונג פון קינסטלערישען טעאָטער „רעדוטא”. עס וועט אויסגעפיהרט ווערען די קאָמעדיע „פ ז ש י א ט ש ע ל ע” (פריינד), פון פרעדרא מיט'ן אנטהייל פון בעריהמטען פוילישען ארטיסט אָסטערווא. אייגענע דעקאָראציעס. ס'איז מעהר ווי זיכער, אַז די פאָרשטעלונג וועט דורכ'ן בנייטען טעאָטער עולם אויפגענומען ווערען מיט צופרידענהייט.

בילעטען פריהער צו בעקומען אין טיטין-סקלאַד אָטאָמאַנעק לובלינער 40. 1108—03.

מיכאלעוויטש - אַקאַדעמיע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערשטער יאָהר-צייט נאָכ'ן פערשטאָרבענעם בונדישען פיהרער ב. מיכאַלעוויטש, אַרדענט איין דער היגער ארבייטער-ווינקעל היינטיגען שבת א טרויער-אַקאדעמיע אין טעאָטער „ראָזמאיטאָשטשי”.

אין דער אַקאַדעמיע וועט זיך בעטייליגען דער בעקאַנטער בונדישער טהוער י. כמורנער פון וואַרשאַ.

אויף דער אַקאַדעמיע וועט דער דראַמאַטישער קרייז ביים אַרבייטער-ווינקעל אויספיהרען אויף דער סצענע איינינע טעאַטער-זאַכען.

די אַקאַדעמיע קומט פאָר 1 נ. מ.

ס פ אָ ר ט.

מכבי—ראַדאָמיאַנקאַ 2:2 (2:2)

פערגאַנגענעם שבת איז צווישען די אויבענדערמאָנטע ספאָרט-קלובען פאָרגעקומען א מייסטער-מעטש וועגען קל. „בע” און האָט זיך נאָך א לעבהאַפטען קאַמף פערענדיגט רעמי (2:2).

מיט דאָזיגען רעמי-רעזולטאַט האָט זיך מכבי ארויפבעקומען אויפ'ן צווייטען אָרט פון קל. „בע” און, ווי מען הערט, האָט מכבי שאַנסען אריינצוגעהן אין קל. „א”.

שיעד'ס-ריכטער ה' בייטלער.

דאָקטוירים בעשטעטיגען

אַז אַרטרעטיזם, רעמאַטיזם און עהנליכע קראַנקהייטען ווערט מען גרינדליך אויסגעהיילט בענוצענדיג פאָראָווע בעדער, אין גענצליך בענייטען באָד-זאַקלאַד ביים האָטעל איירָאָפעיסקי אין ראַדאָם

אָ פאראָווע לאזשניע I קל. — 1.60 זל.

טעטיג פרייטאָג און שבת

II קל. — 1.20 „

קינדער — 0.50 „

וואַנעס (יעדען טאָג) — 1.30 „

בעאַמטע און פאַמיליע ירופעס בעקומען הנחות.

צו אונזערע ג. אַבאָנענטען און אַנאָנסען-געבער אין ראַדאָם.

דערמיט ווענדען מיר זיך מיט אַן אַפעל צו אונזערע ג. אַבאָנענטען און אַנאָנסען-געבער צו רעגולירען דעם חודש-בעטרעף פאר דער צייטונג. ווי אויך פאר די אַנאָנסען און נישט מאכן קיין שוועריגקייטען אונזער אינקאַסענט.

ס'איז נישט מעהר ווי איין זאַך א מאָנאַט, אָבער פון די איינצעלנע זלאָטעס זאמלען זיך אָב גרעסערע חשבונות און דאָס ווירקט פאטאַל אויף דער ערשיינונג פון דער צייטונג, וואָס איז פערבונדען מיט קאָלאָסאַלע מאַטעריעלע אויסגאַבען, א חוץ אומגעהויערע טעכנישע אנשטרענגונגען.

מיט דעם זעלבען ווענדען מיר זיך צו אונזערע אַנאָנסען-געבער, וואָס האַלטען אונז אויף מיט'ן בעצאָהלען פאר די אַנאָנסען.

בכלל אַפעלירען מיר סיי צו די אַבאָנענטען און אַזוי צו די אַנאָנסען-געבער נישט אויפצוהאַלטען אונז, נאָר תיכף רעגולירען די חשבונות פערלאַנגענדיג פון אינקאַסענט צו טען א צעטעל, און א דריט מאָהל.

אדמיניסטראַציע פון „ראַדאָמער-קעלצער לעבען” — אין ראַדאָם. —

פון האַנדוועטקער-קלוב.

דינסטאָג דעם 5 ד. ח. איז אין האַנדווערקער-קלוב פאָרגעקומען א געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די פערוואַלטונג פון האַנדוו. קלוב מיט די פאָהרשטעהער פון אַלע סעקציעס, אויף וועלכע דער געוועהלטער דעלעגאַט צו די קיעלצער האַנדווערק.-קאַמער ה' ב ר ו ך נ י י מ א ן האָט אָנגעגעבען א גענויען בעריכט פון דער לעצטער קאָנפערענץ פון די האַנדוו.-קאַמער. צווישען אַנדערעס האָט ער אויפמערקזאַם געמאַכט די פאָרשטעהער פון די פעראיינען דאָס זיי זאָלען צואיילען דאָס אדורכפיהרען די צעכען און אָנהויבען פון א נאָרמאלע טעטיגקייט, און ווי געהעריג אָרגאַניזירען די מיטגלידער, כדי ווי מעגליך צו שיצען די אינטערעסען פון די האַנדווערקער. ער גיט צו, אַז עס האָבען זיך שוין אָנגעהויבען דאָס קאָנטראָלירען די וואַרשטאַטען דורך פּאָליציי און פיעל האַנדווערקער בעקומען שטראָפען. עס איז צום סוף בעשלאָסען געוואָרען צו רופען אין די נאָהנטסטע צייט א אויסערגעוועהנליך אַלגעמיין פערזאמלונג פון האַנדוו. געווידמעט ספעציעל די פראַגע.

Od wielu lat już istniejące

Biuro Próśb TŁOMACZEŃ — i — PRZEPISYWAŃ

p. f. „PROLITEX"

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna I-e piętro.

USKUTECZNIA

Podania, skargi, opozycje, apelacje w sprawach cywilnych, karnych, wojskowych i paszportowych oraz rekursy do wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych

KORESPONDENCJA HANDLOWA

umowy i punkt. przedrejentalne

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביים ה' וועלוויל פרידמאַן שפּאַציר-גאַס 8 פאַר מיין נישט טאַקטישע האַנדלונג.

יאַנקעל גראַמב.

נויטיג
א פעהיג יונגעל
— ביים —
פריזירער
גרינשטיין, רווינסקא 13.

ס'איז נויטיג
א פעהיג לערן-מיידעל
צו נייען קאָלדרעס
ביי ב. טאַנדעטניק
וואָהל 17, אָדער פאָדוואַלני 3.
ערקינדיגן זיך אין די שעה'ען פון 2 ביז 4.

Kino NOWE CZARY Teatr

Od poniedziałku 11 listopada b. r.

John GILBERT i Johan GRAWFORT

w pięknym paradzie zmysłów p. t.

TARGOWISKO ZMYSŁÓW

2. MARY PIKFORD

w najnowszym filmie. p. t.

Moja Najukochańsza

Kino „CORSO" Teatr

Od poniedziałku dn. 11 listopada 1929 r.

W Nocnym Lokalu...

w roli głównej EWELINA HOLT

Jako drugi Przepiękny film

BŁĘKITNY WALC

w rolach głównych:

urocza Vera Veronina,

zalotna Carla Bartheel

Kino ODEON Teatr

Od poniedziałku 11 listopada 1929 r.

WIELKI ARCYFILM p. t.

SZATAN w JEDWABIACH

na tle słynnej powieści Bataillea p. t.

„NAGA KOBIETA"

w roli głównej:

IWAN PETROWICZ.

Redaktor CH. M. HERC

Drukarnia Wyd. „Radomer-Kielcer Leben". Radom, Szwarlikowska 20.